

Sygnatura akt: V GC 2143/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

K., dnia 26 marca 2020r.

Sąd Rejonowy w Kaliszu, V Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: sędzia Katarzyna Górna-Szuława

Protokolant: sekr. sąd. Anna Zakrzewska

po rozpoznaniu w dniu 12 marca 2020r. w Kaliszu

na rozprawie

sprawy z powództwa: **K. B. i P. W.**

przeciwko: **(...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W.**

o zapłatę

- zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powodów K. B. i P. W. kwotę 627,30 zł (sześćset dwadzieścia siedem złotych 30/100) z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 06 czerwca 2018r. do dnia zapłaty,
- oddala powództwo w pozostałym zakresie,
- zasądza od pozwanego (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. na rzecz powodów K. B. i P. W. kwotę 1.157,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława

Sygn. akt V GC 2143/18

UZASADNIENIE

W dniu 15 czerwca 2018 r. (data wpływu) powodowie K. B. i P. W. reprezentowani przez profesjonalnego pełnomocnika wystąpili do Sądu Rejonowego w K. V Wydziału Gospodarczego przeciwko (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. z pozwem o zapłatę w postępowaniu upominawczym solidarnie na ich rzecz kwoty 682,65 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 06 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty oraz zasądzenie od pozwanej solidarnie na ich rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych i opłaty skarbowej od pełnomocnictwa w wysokości 17,00 zł.

W uzasadnieniu swojego żądania powodowie wskazali, iż są współnikami spółki cywilnej, działającej pod firmą (...) s. c. w K., w ramach której prowadzą działalność w zakresie wynajmu aut. Podnieśli, że w dniu 02 marca 2018 r. w wyniku kolizji drogowej doszło do uszkodzenia należącego do R. N. pojazdu marki N. (...) nr rej. (...). Sprawca szkody w dniu zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej zawartą ze stroną pozwaną. Ubezpieczyciel uznał, co do zasady, swoją odpowiedzialność za powstałą szkodę i wypłacił bezsporną część odszkodowania. Powodowie podnieśli, że w związku z uszkodzeniem swojego samochodu poszkodowany korzystał z pojazdu zastępczego wynajętego od nich w okresie od dnia 16 kwietnia 2018 r. do dnia 25 kwietnia 2018 r., tj. przez 9 dni. Stawka dobowy wynajmu została określona na kwotę 90,00 zł netto. Łączny koszt najmu wyniósł 810,00 zł netto, tj. 996,30 zł brutto. Powodowie

wskazali, że w dniu 16 kwietnia 2018 r. nabyli od poszkodowanego wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wynikającą z najmu pojazdu zastępczego. Pozwany wypłacił odszkodowanie z tego tytułu w wysokości 313,65 zł brutto. Powodowie podnieśli, że w związku z tym w przedmiotowej sprawie domagają się dopłaty do wypłaconego świadczenia w kwocie 682,65 zł brutto.

Uzasadniając termin początkowy naliczenia odsetek powodowie wskazali, że domagają się ich od dnia następnego po dniu wydania decyzji przez pozwanego, albowiem najpóźniej w dniu wydania decyzji strona pozwana obiektywnie mogła i powinna uznać roszczenie powodów w całości.

Nakazem zapłaty w postępowaniu upominawczym z dnia 04 lipca 2018 r. wydanym w sprawie sygn. akt V GNC 3233/18 Referendarz Sądowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Z przedmiotowym rozstrzygnięciem nie zgodził się pozwany reprezentowany przez profesjonalnego pełnomocnika i w dniu 06 sierpnia 2018 r. (data wpływu) złożył sprzeciw, w którym wniósł o oddalenie powództwa w całości i solidarne obciążenie powodów kosztami procesu.

W uzasadnieniu ubezpieczyciel podniósł, że po przeprowadzeniu postępowania likwidacyjnego przyznał i wypłacił kwotę 255,00 zł netto tytułem zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego za okres 3 dni oraz zweryfikował stawkę dobową za najem samochodu do stawki 85,00 zł netto. Zakwestionował roszczenie powodów poza wypłaconą wcześniej kwotą. Wskazał, iż w pierwszym piśmie skierowanym do poszkodowanego drogą mailową poinformował go o możliwości organizacji najmu pojazdu zastępczego oraz przedstawił zasady ustalania odszkodowania z tytułu najmu pojazdu zastępczego. Złożył mu ofertę bezkosztowej organizacji samochodu w cenie 85,00 zł netto za dobę. Pozwany podniósł, że poszkodowany nie skorzystał z tej propozycji, czym doprowadził do zwiększenia rozmiaru szkody. Podniósł, że zarówno okres wynajmu, jak i żądana przez powodów stawka są rażąco zawyżone.

W toku procesu strony podtrzymały swoje stanowiska w sprawie.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powodowie K. B. i P. W. są współnikami spółki cywilnej działającej pod firmą (...) s.c. w K., w oparciu o wpis do (...). Pozwana (...) Spółka Akcyjna V. (...) z siedzibą w W. jest wpisana do rejestru przedsiębiorców prowadzonego w ramach Krajowego Rejestru Sądowego po numerem (...).

Fakty bezsporne.

W dniu 02 marca 2018r. w K., w wyniku kolizji drogowej doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki N. (...) nr rej. (...). stanowiącego własność R. N.. Sprawca szkody w dniu zdarzenia posiadał polisę odpowiedzialności cywilnej zawartą ze stroną pozwaną.

Fakty bezsporne.

Na skutek kolizji samochód poszkodowanego został uszkodzony prawy przedni błotnik oraz lewa przednia felga. Kierowca samochodu jadącego prawym pasem wymusił pierwszeństwo na jadącym lewym pasem pojeździe. Po kolizji samochód nadawał się do jazdy.

Dowód: dokumenty w aktach szkody na płycie CD k. 36, zeznania świadka R. N. k. 55-56, e-protokół rozprawy z dnia 11.10.2019r. 00:00:58-00:12:10.

Uszkodzony samochód nie był wykorzystywany w działalności gospodarczej.

Fakt bezsporny.

Szkoda została zgłoszona pozwanej telefonicznie przez poszkodowanego tego samego dnia, tj. 02 marca 2018 r. W trakcie zgłaszania szkody pracownik pozwanej zaoferował mu wynajem pojazdu zastępczego. Poszkodowany najpierw oświadczył, iż najem został już uzgodniony z serwisem naprawczym, a w dalszym toku rejestracji, że już wynajął pojazd. Wtedy konsultant poinformował go wysokości akceptowanych przez niego dobowych stawek najmu pojazdu zastępczego wypadek skorzystania z usług innej wypożyczalni. Wskazał, że dobowy stawka najmu samochodu segmentu C wynosi 85,00 zł netto.

Dowód: dokumenty w aktach szkody na płycie CD k. 36, zeznania świadka R. N. k. 55-56, e-protokół rozprawy z dnia 11.10.2019r. 00:00:58-00:12:10.

Przy zgłoszeniu szkody obecny był powód P. W., który jest agentem ubezpieczeniowym poszkodowanego. To od niego poszkodowany dzwonił do pozwanej. Rozmowa była prowadzona „na głośniku”. Powód słyszał również informacje o dobowych stawkach najmu akceptowanych przez pozwaną. W momencie zgłaszania szkody poszkodowany nie miał wynajętego pojazdu zastępczego.

Dowód: zeznania świadka R. N. k. 55-56, e-protokół rozprawy z dnia 11.10.2019r. 00:00:58-00:12:10.

W piśmie z dnia 05 marca 2018 r. pozwana poinformowała poszkodowanego o możliwości pomocy przy wynajmie pojazdu zastępczego na każdym etapie likwidacji szkody oraz przesłała cennik zawierający zestawienie dobowych stawek najmu akceptowanych przez niego za określony segment pojazdu. Wskazała numery telefonu, za pośrednictwem których poszkodowany mógł się skontaktować z pozwanym w przypadku zainteresowania usługą. Poinformowała jednocześnie, że w przypadku wynajęcia samochodu zastępczego we własnym zakresie zarówno okres najmu, jak i jego koszt będą podlegać weryfikacji. Stawka za wynajem pojazdu z segmentu C została określona w informacji na 85,00 zł netto. Pismo doręczono poszkodowanemu za pośrednictwem poczty elektronicznej tego samego dnia.

Dowód: pismo k. 33-34, e-mail k. 35.

W dniu 16 kwietnia 2018 r. poszkodowany zawarł z powodami umowę najmu pojazdu zastępczego klasy C marki R. (...) nr rej. (...). Dobową stawkę najmu strony ustaliły na kwotę 90,00 zł netto. Samochód został wydany poszkodowanemu tego samego dnia. Umowa została zawarta na okres do dnia 25 kwietnia 2018 r.

Jednocześnie poszkodowany przelał na powodów prawo do odszkodowania przysługującego z polisy sprawcy szkody w związku ze szkodą komunikacyjnych z dnia 02 marca 2018 r. w zakresie kosztów wynajmu pojazdu zastępczego.

Dowód: umowa wynajmu samochodu k. 12-15, protokół zdawczo-odbiorczy k. 17.

Poszkodowany nie miał żadnych wymagań co do pojazdu zastępczego. Chciał mieć auto do dojeżdżania do pracy. Nie negocjował warunków umowy ani dobowej stawki najmu, tylko przyjął takie, jakie były.

Dowód: zeznania świadka R. N. k. 55-56, e-protokół rozprawy z dnia 11.10.2019r. 00:00:58-00:12:10.

Poszkodowany korzystał z wynajętego od powodów samochodu w okresie od dnia 16 kwietnia 2018 r. do dnia 25 kwietnia 2018 r., tj. przez 12 dni. Stawka dobowy wynajmu wyniosła 90,00 zł netto. Łączny koszt najmu wyniósł 810,00 zł netto, tj. 996,30 zł brutto. Samochód zastępczy był mu niezbędny do codziennych czynności.

W dniu 30 kwietnia 2018 r. powodowie wystawili poszkodowanemu fakturę VAT nr (...) na kwotę 5 wyniósł 810,00 zł netto, tj. 996,30 zł brutto, dokumentujące okres najmu i ustaloną przez strony stawkę.

Dowód: oświadczenie k. 16, protokół zdawczo-odbiorczy k. 17, faktura VAT k. 18.

Decyzją z dnia 06 czerwca 2018 r. pozwany ubezpieczyciel przyznał poszkodowanemu odszkodowanie w wysokości 313,65 zł brutto ustalone w oparciu o zweryfikowaną fakturę VAT nr (...). Uznał za uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego w wymiarze 3 dni i zweryfikował dobową stawkę najmu do kwoty 85,00 zł netto, tj. 104,55 zł brutto.

Dowód: decyzja k. 19-20.

Zarówno uszkodzony samochód marki N. (...), jak i pojazd zastępczy marki R. (...) należą do segmentu C.

Dobowa stawka najmu samochodu w klasie C w kwocie 90,00 zł netto mieści się w granicach stawek rynkowych najmu pojazdów zastępczych stosowanych przez przedsiębiorców trudniących się wynajmem w zakresie tej samej klasy pojazdów na lokalnym rynku.

Uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego związany z naprawą uszkodzonego pojazdu wynosi 13 dni.

Dowód: pisemna opinia biegłego sądowego z zakresu z dziedziny ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków drogowych, techniki samochodowej, wyceny wartości pojazdów oraz kosztów jakości napraw pojazdów samochodowych wraz z załącznikami k. 72-83.

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów: dokumentów przedłożonych do akt przez strony, dokumentów zgromadzonych w aktach szkody, zeznań świadka R. N. oraz pisemnej opinii biegłego sądowego

z zakresu z dziedziny ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków drogowych, techniki samochodowej, wyceny wartości pojazdów oraz kosztów jakości napraw pojazdów samochodowych mgr inż. K. S..

Sąd uznał za wiarygodne dokumenty, z których dowód przeprowadzono w toku postępowania. Ich autentyczność oraz prawdziwość stwierdzonych w nich faktów nie budziła jego wątpliwości, nie zostały one również zakwestionowane przez żadną ze stron procesu (art. 230 kpc).

Sąd uznał zeznania świadka R. N. za wiarygodne, gdyż były one spontaniczne, spójne, logiczne i znajdowały potwierdzenie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym, nadto nie zostały kwestionowane przez strony procesu (art. 230 kpc).

Opinia biegłego ma na celu ułatwienie Sądowi należytej oceny zebranego materiału wtedy, gdy potrzebne są do tego wiadomości specjalne. Sama opinia nie może być źródłem materiału faktycznego sprawy ani stanowić podstawy ustalenia okoliczności będących przedmiotem oceny biegłych. Opinia biegłego podlega, jak inne dowody, ocenie według art. 233§1 kpc, lecz co odróżnia ją pod tym względem, to szczególne dla tego dowodu kryteria oceny, które stanowią: poziom wiedzy biegłego, podstawy teoretyczne opinii, sposób motywowania sformułowanego w niej stanowiska oraz stopień stanowczości wyrażonych

w niej ocen, a także zgodność z zasadami logiki i wiedzy powszechnej (tak postanowienie SN z dnia 07 listopada 2000 r., I CKN 1170/98). Specyfika oceny tego dowodu wyraża się w tym, że sfera merytoryczna opinii kontrolowana jest przez Sąd, który nie posiada wiadomości specjalnych, w istocie tylko w zakresie zgodności z zasadami logicznego myślenia i wiedzy powszechnej.

Opinia biegłego sądowego sporządzona w sprawie nie została zakwestionowana przez pełnomocników stron.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd podzielił opinię biegłego z dziedziny ruchu drogowego i rekonstrukcji wypadków drogowych, techniki samochodowej, wyceny wartości pojazdów oraz kosztów jakości napraw pojazdów samochodowych mgr inż. K. S.. Opinia ta, jako sporządzona w tym zakresie zgodnie ze stanem wiedzy, przez fachowca w swojej dziedzinie jest rzeczowa, logiczna, pozbawiona wewnętrznych sprzeczności i oparta na zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym. Biegły w sposób kompleksowy i wyczerpujący ustalił wysokość dobowej stawki najmu. Obliczając ją wziął pod uwagę wypożyczalnie samochodów działające na lokalnym rynku, z uwzględnieniem oferowanych przez nie warunków wynajmu oraz klasę pojazdu wynajętego przez poszkodowanego i stwierdził, że

dobowa stawka najmu samochodów w segmencie klasy C tj. takiej, jak uszkodzony i wynajęty, zastosowana przez powodów mieści się w granicach stawek występujących na lokalnym rynku.

Określając uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego związanego z naprawą samochodu uszkodowanego biegły miał na względzie czas likwidacji szkody, technologiczny czas naprawy auta i czas przygotowawczo-zakończeniowy, a także ilość jednostek czasowych składających się na roboczogodzinę w marce N. i ustalił go na 13 dni roboczych.

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługuje na uwzględnienie w przeważającej części.

Pozostaje poza sporem, że w dniu 02 marca 2018 r. w K. w wyniku kolizji drogowej doszło do uszkodzenia samochodu osobowego marki N. (...) nr rej. (...) stanowiącego własność R. N.. Jest nadto bezsporne, iż strona pozwana była ubezpieczycielem sprawcy kolizji w zakresie obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych oraz że uznała odpowiedzialność za powstałą szkodę co do zasady. Niekwestionowane również było, iż

w dniu 02 marca 2018 r. powodowie nabyli od uszkodzonego R. N. wierzytelność obejmującą odszkodowanie za szkodę wynikającą z najmu pojazdu zastępczego. Tym samym, powodowie wstąpili w prawa dotychczasowego wierzyciela, tj. przysługującego wobec strony pozwanej tytułu tych kosztów, a niewypłaconego jeszcze odszkodowania, na podstawie art. 509§1 i 2 kc. Powodowie mogą zatem skutecznie realizować uprawnienia poprzedniego wierzyciela również w zakresie dochodzenia należności na drodze sądowej, czego pozwany ubezpieczyciel nie kwestionował.

Sporny pomiędzy stronami pozostaje zaś uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego oraz wysokość dobowej stawki czynszu za ten wynajem.

Stosownie do treści art. 822§1 kc przez umowę ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej zakład ubezpieczeń zobowiązuje się do zapłacenia określonego w umowie odszkodowania za szkody wyrządzone osobom trzecim, względem których odpowiedzialność za szkodę ponosi ubezpieczający albo osoba na rzecz której zawarta została umowa ubezpieczenia. Powyższy przepis stanowi podstawę odpowiedzialności strony pozwanej za skutki kolizji, w której uczestniczył pojazd uszkodzony.

Warunki odpowiedzialności pozwanej jako zakładu ubezpieczeń za szkodę spowodowaną przez ubezpieczonego przez niego posiadacza pojazdu mechanicznego określa ustawa z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 392 z późn. zm.). W myśl art. 34 cytowanej wyżej ustawy, z ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych przysługuje odszkodowanie, jeżeli posiadacz lub kierujący pojazdem mechanicznym są obowiązani do odszkodowania za wyrządzoną

w związku z ruchem tego pojazdu szkodę, będącą następstwem śmierci, uszkodzenia ciała, rozstroju zdrowia bądź też utraty, zniszczenia lub uszkodzenia mienia. Odszkodowanie ustala się i wypłaca w granicach odpowiedzialności cywilnej posiadacza lub kierującego pojazdem mechanicznym (art. 36 w/w ustawy). Przy czym jeżeli doszło do zderzenia się dwóch pojazdów mechanicznych, to podstawę odpowiedzialności stanowi art. 415 kc, bowiem jak to wynika z art. 436§2 kc obowiązek naprawienia szkody związany jest z winą sprawcy.

Zgodnie z treścią przepisu art. 361 kc statuującego zasadę pełnego odszkodowania w granicach odpowiedzialności odszkodowawczej za normalne następstwa działania lub zaniechania, z którego szkoda wynikła, naprawienie szkody obejmuje wszelkie poniesione straty (utracone korzyści pozostają poza sferą zainteresowania w niniejszym sporze).

Jak podkreśla się w orzecznictwie, utrata możliwości korzystania z rzeczy wskutek jej zniszczenia czy uszkodzenia stanowi szkodę majątkową. Odszkodowanie, jakie zobowiązany jest w takiej sytuacji wypłacić zakład ubezpieczeń, obejmuje wszelkie celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki poniesione w celu przywrócenia stanu poprzedniego

rzeczy. Niemożność korzystania z rzeczy, np. z samochodu, który został uszkodzony i wymaga naprawy, jest normalnym następstwem szkody, o której mowa w art. 361§1 kc, powodującym obowiązek wypłaty odszkodowania, w szczególności gdy zastąpienie rzeczy uszkodzonej

w okresie jej naprawy wymagało wydatków. Co do możliwości zaliczenia kosztów najmu pojazdu zastępczego do normalnych następstw uszkodzenia samochodu Sąd Najwyższy wypowiedział się w wyroku z dnia 08 września 2004 r. (IV CK 672/03), w którym wskazał m.in., że postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia. W przypadku wystąpienia wymienionych przesłanek, naprawienie szkody przez podmiot do tego zobowiązany, powinno polegać na przywróceniu w majątku poszkodowanego stanu rzeczy naruszonego zdarzeniem wyrządzającym szkodę, nie może przewyższać jednak wysokości faktycznie poniesionej szkody. Postulat pełnego odszkodowania przemawia za przyjęciem stanowiska o potrzebie zwrotu przez ubezpieczyciela tzw. wydatków koniecznych, potrzebnych na czasowe używanie zastępczego środka komunikacji w związku z niemożliwością korzystania z niego wskutek zniszczenia albo uszkodzenia. Zaś odpowiedzialność ubezpieczyciela z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych obejmuje celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego w okresie niezbędnym do przywrócenia uszkodzonego pojazdu do stanu sprzed kolizji.

Z treści art. 361§1 i 2 kc wynika zasada pełnego odszkodowania w granicach adekwatnego związku przyczynowego. Zobowiązany do naprawienia szkody ponosi więc odpowiedzialność za wszystkie normalne następstwa zdarzenia, pozostające z tym zdarzeniem w adekwatnym związku przyczynowym.

Skoro skutkiem wypadku komunikacyjnego z udziałem poszkodowanego jest uszkodzenie pojazdu mechanicznego uniemożliwiające poszkodowanemu korzystanie

z niego, uszczerbkiem w jego majątku są koszty najmu pojazdu zastępczego. Przy czym w praktyce sądowej przyjmuje się, że ponoszenie kosztów najmu pojazdu zastępczego pozostaje w normalnym związku przyczynowym z wypadkiem komunikacyjnym (por. wyrok SN z dnia 02 lipca 2004 r., II CK 412/03, oraz wyrok SN z dnia 05 listopada 2004 r., II CK 494/03).

Stosownie do przepisu art. 354§2 kc wierzyciel powinien współdziałać przy wykonaniu zobowiązania w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu oraz zasadom współżycia społecznego, a jeżeli istnieją w tym zakresie ustalone zwyczaje - także w sposób odpowiadający tym zwyczajom. Ponadto, zgodnie z art. 16 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, w razie zaistnienia zdarzenia objętego ubezpieczeniem obowiązkowym, osoba uczestnicząca w nim jest obowiązana między innymi do zapobieżenia, w miarę możliwości, zwiększeniu się szkody.

Poszkodowany zatem, jako wierzyciel był, w świetle powołanych powyżej przepisów, zobowiązany dążyć do minimalizacji rozmiarów szkody oraz do współdziałania przy wykonaniu zobowiązania w sposób odpowiadający jego celowi społeczno-gospodarczemu, zasadom współżycia społecznego oraz ustalonym zwyczajom.

W przedmiotowej sprawie poszkodowany przyznał, że w trakcie zgłoszenia szkody pozwana zaproponowała mu bezkosztowy najem pojazdu zastępczego oraz poinformowała

o wysokości akceptowanych przez siebie stawek na wypadek skorzystania z usług innego wypożyczalni. Również z nagrania rozmowy zgłoszenia szkody i jednoznacznie wynika, że konsultant pozwanej poinformował go wysokości akceptowanych przez niego dobowych stawek najmu pojazdu zastępczego wypadku skorzystania z usług innej wypożyczalni oraz, że dobowy stawka najmu samochodu segmentu C wynosi 85,00 zł netto. Również

w korespondencji mailowej wysłanej do poszkodowanego w dniu 05 marca 2018 r. ubezpieczyciel poinformował go o możliwości wynajmu samochodu zastępczego bezpośrednio od współpracujących z nim wypożyczalni samochodów, przesłał cennik zawierający zestawienie dobowych stawek najmu akceptowanych przez niego za określony segment

pojazdu oraz wskazał numery telefonów, za pośrednictwem których poszkodowany mógł się skontaktować z wypożyczalnią pojazdów zastępczych w przypadku zainteresowania usługą. W piśmie jednoznacznie wskazał, że dobową stawkę za wynajem pojazdu z segmentu C, tj. w klasie odpowiadającej klasie pojazdu uszkodzonego wynosi 85,00 zł netto. Ubezpieczyciel poinformował jednocześnie, że w przypadku wynajęcia pojazdu zastępczego we własnym zakresie zarówno okres najmu, jak i jego koszt będą podlegać weryfikacji. Podkreślić należy, iż pojazd zastępczy został poszkodowanemu wydany w dniu 16 kwietnia 2018 r., zatem po otrzymaniu przez niego propozycji ubezpieczyciela bezgotówkowego najmu samochodu.

Zasadnie więc pozwany, jako dłużnik, w ramach właściwego wykonania zobowiązania wskazywał na możliwość skorzystania przez poszkodowanego ze złożonej przez nią oferty wynajmu pojazdu zastępczego, po niższej stawce dniowej.

Pozwany wykazał tym samym, że to zastosowana przez niego stawka wynajmu pojazdu zastępczego powinna mieć zastosowanie, tym bardziej w sytuacji, gdy poszkodowany nie podjął żadnej aktywności, aby obnażyć nieatrakcyjność oferty. Oferta w znaczeniu art. 66§1 kc ma bowiem wyłącznie wyrażać czytelną wolę kontrahenta co do zawarcia umowy określonej treści, albo doprowadzenia do zawarcia umowy określonej treści (w przypadku pośrednictwa). Propozycja ubezpieczyciela wynajmu pojazdu zastępczego złożona poszkodowanemu po zgłaszaniu szkody i podczas oględzin dyspozycję tę wypełniała, gdyż wskazywała na najważniejszy element umowy w postaci stawki dziennej wynajmu pojazdu w klasie odpowiadającej uszkodzonemu wskutek kolizji samochodowi. Niewątpliwie okoliczność ta ma istotne znaczenie dla oceny zasadności zakresu dochodzonego przez powódkę odszkodowania, szczególnie w sytuacji gdy, poszkodowany nie podjął żadnych działań w celu ujawnienia pozorności oferty złożonej przez stronę pozwaną.

W konsekwencji przedstawienia przedmiotowej oferty doszło do przeniesienia ciężaru dowodu na powodów, jako wierzycieli, w zakresie wykazania, iż w realiach rozpoznawanej sprawy zastosowana przez nich stawka pomimo, iż wyższa od zaproponowanej przez pozwanego ubezpieczyciela, powinna znaleźć zastosowanie. W tym wypadku działanie powodów (poszkodowanego) miało polegać na aktywności polegającej na obowiązku bardziej ścisłego współdziałania z dłużnikiem, a tym samym obowiązku odniesienia się do złożonej oferty. Tymczasem powodowie nie wykazali, że poczynione zostało jakiegokolwiek rozeznanie, co do propozycji pozwanego. Wprost przeciwnie, poszkodowany sam przyznał, że nie negocjował warunków umowy ani dobowej stawki najmu, tylko przyjął takie, jakie były. Przyznał również, że nie miał żadnych wymagań co do samochodu zastępczego, gdyż był mu potrzebny, aby dojeżdżać do pracy.

W tym wypadku zaniechania powodów w kwestii udowodnienia, że oferta pozwanego nie zaspokajała uzasadnionego interesu poszkodowanego jako wierzyciela spowodowało, że strona powodowa powinna liczyć się z negatywnymi konsekwencjami zaniechania współpracy z pozwanym, o której mowa w art. 354 kc (por. wyrok SO w Łodzi z dnia 28 listopada 2016 r., sygn. akt XIII Ga 603/16).

Na podkreślenie zasługuje okoliczność, iż wydatki na najem pojazdu zastępczego poniesione przez poszkodowanego, przekraczające koszty zaproponowanego przez ubezpieczyciela skorzystania z takiego pojazdu są objęte odpowiedzialnością z tytułu umowy obowiązkowego ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej posiadaczy pojazdów mechanicznych, jeżeli ich poniesienie było celowe i ekonomicznie uzasadnione (por. uchwała SN z dnia 24 sierpnia 2017 r., III CZP 20/17). W uzasadnieniu tej uchwały Sąd Najwyższy wskazał, że nie mogą być uznane za celowe i ekonomicznie uzasadnione wydatki, które nie są konieczne do wyeliminowania negatywnego następstwa majątkowego w postaci utraty możliwości korzystania z uszkodzonego (zniszczonego) pojazdu, gdy następstwo to może być wyeliminowane – bez uszczerbku dla godnych ochrony interesów poszkodowanego – w inny, mniej uciążliwy dla dłużnika sposób. Jeżeli zatem ubezpieczyciel proponuje poszkodowanemu – we współpracy z przedsiębiorcą trudniącym się wynajmem pojazdów – skorzystanie z pojazdu zastępczego równorzędnego pod istotnymi względami pojazdowi uszkodzonemu albo zniszczonemu (zwłaszcza co do klasy i stanu pojazdu), zapewniając pełne pokrycie kosztów jego udostępnienia, a mimo to poszkodowany decyduje się na poniesienie wyższych kosztów najmu innego pojazdu, koszty te – w zakresie nadwyżki – będą podlegały indemnizacji tylko wtedy, gdy wykaże szczególne racje, przemawiające za uznaniem ich za „celowe i ekonomicznie uzasadnione”. W tym kontekście istotne znaczenie

ma nie tylko równorzędność samego pojazdu, ale także dodatkowych warunków umowy, takich jak np. czas i miejsce udostępnienia oraz zwrotu pojazdu zastępczego czy też obowiązek wpłaty kaucji. Jeżeli istotne warunki wynajmu proponowanego przez ubezpieczyciela (we współpracy z przedsiębiorcą wynajmującym pojazdy) czynią zadość potrzebie ochrony uzasadnionych potrzeb poszkodowanego, nie ma podstaw, by obciążać osoby zobowiązane do naprawienia szkody wyższymi kosztami związanymi ze skorzystaniem przez poszkodowanego z droższej oferty. Odstępstwa od tej reguły nie uzasadniają drobne niedogodności o charakterze niemajątkowym, które mogą wiązać się np. z koniecznością nieznacznie dłuższego oczekiwania na podstawienie pojazdu zastępczego proponowanego przez ubezpieczyciela. Z uwagi na ciążący na ubezpieczycielu obowiązek szczególnej, podwyższonej staranności nie można też przypisać decydującego znaczenia czynnikowi

w postaci szczególnego zaufania, jakie poszkodowany ma do kontrahenta, z którego usług chciałby skorzystać. Poniesienia wyższych kosztów nie uzasadnia również sama przez się prostota skorzystania z oferty najmu złożonej przez przedsiębiorcę prowadzącego warsztat naprawczy, w którym uszkodzony pojazd ma być naprawiany. Konieczność dodatkowego kontaktu z ubezpieczycielem – w praktyce zwykle telefonicznego – nie może być uznana za niedogodność, która uzasadnia poniesienie wyższych kosztów najmu. Co więcej, należy uznać, że w ramach ciążącego na poszkodowanym obowiązku minimalizacji szkody

i współdziałania z dłużnikiem (ubezpieczycielem) mieści się obowiązek niezwłocznego zasięgnięcia informacji co do tego, czy ubezpieczyciel może zaproponować poszkodowanemu pojazd zastępczy równorzędny uszkodzonemu (zniszczonemu). Nie ma to nic wspólnego z koniecznością poszukiwania przez poszkodowanego najtańszej oferty rynkowej najmu, nie jest bowiem istotne to, czy propozycja ubezpieczyciela jest najtańsza, lecz to, że jest przez niego akceptowana. Sąd Najwyższy podkreślił, że proponowana wykładnia nie eliminuje ani nie ogranicza przysługującej poszkodowanemu swobody wyboru kontrahenta, od którego najmie pojazd. Sprawia jedynie - ze względu na obowiązek zapobiegania zwiększeniu rozmiarów szkody - że zawierając umowę na mniej korzystnych warunkach od proponowanych przez ubezpieczyciela, poszkodowany będzie zmuszony ponieść część związanych z tym kosztów. Przeciwno przedstawionemu stanowisku nie przemawia wystarczająco silnie przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że odpowiedzialnością ubezpieczyciela odpowiedzialności cywilnej objęte są - jako „niezbędne i ekonomicznie uzasadnione” - koszty naprawy pojazdu ustalone według cen, którymi posługuje się swobodnie wybrany przez poszkodowanego warsztat naprawczy dokonujący naprawy samochodu, choćby odbiegały (były wyższe) od cen przeciętnych, jeżeli tylko odpowiadają cenom stosowanym przez usługodawców na lokalnym rynku (por. zwłaszcza uchwała SN z dnia 13 czerwca 2003 r., III CZP 32/03, i postanowienie SN z dnia 24 lutego 2006 r., III CZP 91/05). Trzeba zwrócić uwagę, że w przypadku kosztów naprawy pojazdu służących bezpośrednio wyeliminowaniu już istniejącej szkody majątkowej interes poszkodowanego podlega intensywniejszej ochronie niż w przypadku wydatków na najem pojazdu zastępczego, które nie służą wyrównaniu szkody - utrata możliwości korzystania

z rzeczy nie jest szkodą - lecz jedynie wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych doznanych przez poszkodowanego w wyniku uszkodzenia (zniszczenia) pojazdu (por. uchwała składu siedmiu sędziów z dnia 17 listopada 2011 r., III CZP 5/11). W konsekwencji wymagania dotyczące pokrycia obu kategorii kosztów różnią się. O ile celowość

i ekonomiczność wydatków służących bezpośrednio restytucji (naprawie pojazdu) jest kontrolowana co do zasady tylko w wąskich granicach określonych w art. 363§1 zd. 2 kc,

o tyle w przypadku kosztów służących wyeliminowaniu negatywnych następstw majątkowych - jest samoistną, podstawową przesłanką warunkującą zakwalifikowanie tych wydatków jako szkodę (tak wyrok SO w Łodzi z dnia 30 maja 2018 r., XIII Ga 1126/17).

Oczywiście poszkodowany nie ma obowiązku dokonać wynajmu pojazdu zastępczego według cen najniższych, czy też nawet średnich, przeciętnych na danym rynku, bowiem trudno oczekiwać od poszkodowanego dokładnego zapoznawania się z cenami rynkowymi przed dokonaniem wynajmu pojazdu. Jednakże nie może to oznaczać akceptowania roszczeń o zwrot każdego poniesionego faktycznie kosztów najmu, w sytuacji, gdy istniała realna możliwość wynajmu po stawkach znacznie niższych. Przy czym strona powodowa nie podważyła owej realności.

Niewątpliwie decyzja o wynajmie pojazdu zastępczego podjęta została autonomicznie

i dopiero po zakończeniu najmu skierowane zostało żądanie do ubezpieczyciela o zwrot wydatków, to jednak w realiach rozpoznawanej sprawy, w ramach zgodnej współpracy

z ubezpieczycielem jako dłużnikiem, swoją decyzję o odmowie najmu pojazdu zastępczego

w oparciu o ofertę złożoną przez pozwaną, strona powodowa winna oprzeć na przekonaniu, że była ona mniej korzystna, tak pod względem jakości jak i ceny tej usługi niż ta, z której skorzystał poszkodowany. Tymczasem powodowie nie wykazali żadnych okoliczności, którymi kierował się poszkodowany podejmując decyzję o odrzuceniu oferty pozwanej. Nie rozeznał tej oferty tak, co do warunków najmu, jak i nie porównał jej ceny z innymi ofertami, a tym samym nie powódka wykazała, że zastosowanie wyższej stawki za faktycznie wynajęty pojazd zastępczy niż oferowany było uzasadnione.

Z powyższych względów zasadnym było ustalenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w stawce 85,00 zł netto, tj. 104,55 zł brutto na dobę, wykazanej przez stronę pozwaną jako uzasadniona.

Jak wskazano powyżej koszty najmu samochodu zastępczego winny obejmować tylko okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu.

Zarzut pozwanego ubezpieczyciela, że poszkodowany, na którym spoczywał obowiązek zmniejszenia rozmiarów szkody (art. 354§2 kc, art. 362 kc i art. 826§1 kc), mógł wynajmować samochód w krótszym okresie czasu nie zostały potwierdzone w sporządzonej przez biegłego opinii.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem czas najmu pojazdu zastępczego w przypadku szkody częściowej, a więc gdy pojazd poszkodowanego podlega naprawie w warsztacie samochodowym, obejmuje okres konieczny i niezbędny do naprawy pojazdu. Okres ten obejmuje czas bezpośrednio przypadający na zgłoszenie szkody ubezpieczycielowi sprawcy szkody, a także czynności obejmujące likwidację szkody przez ubezpieczyciela, takie jak okres oczekiwania na kosztorys naprawy pojazdu po jego oddaniu do warsztatu naprawczego oraz jego akceptację przez ubezpieczyciela, a dalej także czas oczekiwania na zamówione części niezbędne do dokonania naprawy i czas rzeczywistej naprawy pojazdu po pozyskaniu wszystkich podzespołów do momentu gdy pojazd będzie całkowicie sprawny. Co więcej, ustalając czas uzasadnionego korzystania z pojazdu zastępczego bierze się pod uwagę również np. możliwości organizacyjne zakładu naprawczego związane z czasem oczekiwania pojazdu na naprawę z powodu spowodowanym kolejnością pojazdów oczekujących na naprawę w danym warsztacie, a także czas potrzebny poszkodowanemu na dotarcie do warsztatu celem odbioru naprawionego pojazdu.

Zgodnie z treścią opinii biegłego sądowego, która nie została zakwestionowana przez żadną ze stron procesu, uzasadniony okres najmu pojazdu zastępczego związanego

z naprawą samochodu poszkodowanego wynosi 13 dni. Poszkodowany zaś korzystał

z samochodu wypożyczanego od powodów przez okres 9 dni. Tym samym niewątpliwie przyczynił się do minimalizacji zakresu szkody.

Z powyższych względów zasadnym było ustalenie zwrotu kosztów najmu pojazdu zastępczego w stawce 104,55 zł brutto na dobę, wykazanej przez stronę pozwaną jako uzasadniona i za okres 9 dni, tj. w wysokości 940,95 zł brutto. Przy czym pozwana wypłaciła już poszkodowanemu kwotę 313,65 zł tytułem refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego. Z uwagi na powyższe powodom przysługiwało dalsze odszkodowanie, w kwocie 627,30 zł (940,95 zł – 313,65 zł).

O odsetkach od zasądzonej kwoty Sąd orzekł w oparciu o art. 481§1 i 2 kc w związku

z art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych (tekst jedn. Dz.U. z 2016 r., poz. 2060 z późn. zm.), zgodnie z którym zakład ubezpieczeń wypłaca odszkodowanie w terminie 30 dni licząc od dnia złożenia przez poszkodowanego lub uprawnionego zawiadomienia o szkodzie.

Mając jednak na względzie, że pozwany wydał decyzję w przedmiocie refundacji kosztów najmu pojazdu zastępczego w dniu 05 czerwca 2018 r. Sąd uznał, że w tej dacie okoliczności sprawy były dostatecznie wyjaśnione do ustalenia

wysokości odszkodowania. Dlatego też Sąd zasądził odsetki ustawowe za opóźnienie od dnia następnego po wydaniu decyzji, o czym orzekł zgodnie z żądaniem pozwu w pkt 1 sentencji wyroku. Przy czym pozwana nie kwestionowała początkowej daty żądanych przez powodów odsetek.

Odnosząc się natomiast do kwestii solidarności czynnej (powodowie jako współnicy spółki cywilnej domagali się w pozwie, ażeby świadczenie zostało na ich rzecz zasądzone solidarnie) należy wskazać, że podstawę stosunku solidarności stanowi art. 369 kc, zgodnie

z którym zobowiązanie jest solidarne, jeżeli to wynika z ustawy lub z czynności prawnej.

W przypadku solidarności czynnej brak jest w kodeksie cywilnym przepisu, który solidarność taką by ex lege statuował w danym stosunku prawnym. Błędem jest przyjmowanie, iż solidarność czynna występuje w przypadku roszczeń przysługujących współnikom spółki cywilnej, nie ma bowiem tu mowy o solidarności wierzycieli – brak jest dla niej szczególnego źródła, którego wymaga art. 369 kc, ani też nie dochodzi do podziału zobowiązania (dopóki trwa stosunek spółki cywilnej). Wierzytelności te przysługują wierzycielom łącznie,

w związku z występującą między nimi współwłasnością (wspólnością) łączną (por. wyrok SN z dnia 19 marca 2004 r., sygn. IV CK 172/03 oraz Komentarz do art. 369 kc (w:) red. Edward Gniewek, Kodeks cywilny. Komentarz, Warszawa 2018). Podstawę zasądzenia solidarnego, stosownie do art. 369 kc, mogłaby również stanowić czynność prawna, w toku procesu nie wykazano jednak, że solidarność po stronie powodów jako współników spółki cywilnej jako wierzycieli została zastrzeżona w łączącej ich z pozwanym umowie.

Dlatego też Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powodów kwotę 627,30 zł z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od dnia 06 czerwca 2018 r. do dnia zapłaty i oddalił powództwo w pozostałym zakresie, o czym orzekł w pkt 1 i 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł na podstawie art. 100 zd. 1 kpc, zgodnie z zasadą stosunkowego rozdzielenia kosztów procesu.

Na koszty te w rozpoznawanej sprawie złożyła się opłata sądowa od pozwu w kwocie 35,00 zł obliczona zgodnie z art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych

w sprawach cywilnych (Dz.U. tj. z 2016 r., poz. 623 ze zm.), koszty zastępstwa procesowego stron w kwocie po 270,00 zł obliczone zgodnie z §2 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804 ze zm.) kwota po 17,00 zł tytułem opłaty od pełnomocnictwa wynikająca z art. 1 ust. 1 pkt ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. o opłacie skarbowej (tj. Dz.U. z 2019 r. poz. 1000) oraz koszty opinii biegłego w wysokości 955,91 zł (przy czym powód uiścił zaliczkę na poczet opinii biegłego w kwocie 1.000,00 zł)

Pozwany ubezpieczyciel przegrał proces w 92%, zaś powodowie w 8% i w takiej części winni ponieść jego koszty. Mając na względzie powyższe Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powodów kwotę 1.157,72 zł tytułem zwrotu kosztów procesu od uwzględnionej części powództwa, o czym orzekł w pkt 3 sentencji wyroku.

Nadto, zarządzeniem z dnia 26 marca 2020 r. Przewodnicząca nakazał zwrócić pełnomocnikowi powoda kwotę 44,09 zł tytułem nadpłaconej zaliczki na poczet kosztów opinii biegłego.

sędzia Katarzyna Górna-Szuława